

גדעון ובניו: מקורות

Rabbi Hayyim Angel

שופטים פרק ח

(א) ויאמרו אליו איש אפרים מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדון ויריבון אתו בחזקה: (ב) ויאמר אליהם מה עשיתי עתה ככם הלוא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר: (ג) בידכם נתן אלקים את שרי מדון את ערב ואת זאב ומה יכלתי עשות ככם אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר הזה:

(ד) ויבא גדעון הירדנה עבר הוא ושלש מאות האיש אשר אתו עיפים ורדפים: (ה) ויאמר לאנשי סכות תנו נא כפרות לחם לעם אשר ברגלי כי עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדון: (ו) ויאמר שרי סכות הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לצבאך לחם: (ז) ויאמר גדעון לכן בתת ה' את זבח ואת צלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר ואת הברקנים: (ח) ויעל משם פנואל וידבר אליהם כזאת ויענו אותו אנשי פנואל כאשר ענו אנשי סכות: (ט) ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתך את המגדל הזה: פ

(י) וזבח וצלמנע בקרקור ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל מחנה בני קדם והנפלים מאה ועשרים אלף איש שלף חרב: (יא) ויעל גדעון דרך השכונג באהלים מקדם לנבח ויגבהה וינך את המחנה והמחנה היה בטח: (יב) וינוסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את שני מלכי מדון את זבח ואת צלמנע וכל המחנה החריד: (יג) וישב גדעון בן יואש מן המלחמה מלמעלה החרס: (יד) וילכד נער מאנשי סכות וישאלהו ויכתב אליו את שרי סכות ואת זקניה שבעים ושבעה איש: (טו) ויבא אל אנשי סכות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר חרפתם אותי לאמר הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך העיפים לחם: (טז) ויקח את זקני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידע בהם את אנשי סכות: (יז) ואת מגדל פנואל נתך ויהרג את אנשי העיר:

(יח) ויאמר אל זבח ואל צלמנע איפה האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו כמון כמוהם אחד כתאר בני המלך: (יט) ויאמר אחי בני אמי הם חי ה' לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם: (כ) ויאמר ליתר בכורז קום הרג אותם ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער: (כא) ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע בנו כי כאיש גבורתו ויקם גדעון ויהרג את זבח ואת צלמנע ויקח את השחרנים אשר בצוארי גמליהם:

(כב) ויאמרו איש ישראל אל גדעון משל בנו גם אתה גם בנך גם בן בנך כי הושעתנו מיד מדון: (כג) ויאמר אליהם גדעון לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם ה' ימשל בכם:

(כד) ויאמר אליהם גדעון אשאלה מכם שאלה ותנו לי איש נזם שללו כי נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם: (כה) ויאמרו נתון נתון ויפרשו את השמלה וישליכו שמה איש נזם שללו: (כו) ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבע מאות זהב לבד מן השחרנים והנטפות ובגדי הארגמן שעל מלכי מדון ולבד מן הענקות אשר בצוארי גמליהם: (כז) ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש:

(כח) ויפגע מדון לפני בני ישראל ולא יספו לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון: פ (כט) ויילך רבעל בן יואש וישב בביתו: (ל) ולגדעון היו שבעים בנים יצאי ירכו כי נשים רבות היו לו: (לא) ופילגשו אשר בשכם ילדה לו גם היא בן ושם את שמו אבימלך: (לב) וימת גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו בעפרה אבי העזרי: פ

(לג) ויהי כאשר מת גדעון וישבו בני ישראל ויזנו אחרי הבעלים וישימו להם בעל ברית לאלהים: (לד) ולא זכרו בני ישראל את ה' אלקיהם המציל אותם מיד כל איביהם מסביב: (לה) ולא עשו חסד עם בית רבעל גדעון ככל הטובה אשר עשה עם ישראל: פ

שופטים ה: טו-יז

(טו) וְשָׂרֵי בַּיָּשָׁשׁוּר עִם דְּבָרָה וַיִּשְׁשָׁרוּ כֹּן בָּרַק בְּעֶמֶק שְׁלַח בְּרַגְלָיו בַּפְּלָגוֹת רְאוּבוּן גְּדוּלִים חֲקָקִי לֵב :
 (טז) לָמָּה יִשְׁבַּת בֵּין הַמְּשֻׁפְּתִים לְשִׁמְעַ שְׂרָקוֹת עֲדָרִים לַפְּלָגוֹת רְאוּבוּן גְּדוּלִים חֲקָרִי לֵב : (יז) גִּלְעָד
 בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכַן וְדָן לָמָּה יָגוּר אֲנִיּוֹת אֲשֶׁר יָשַׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן :

שמואל א' יב: יב

וַתִּרְאוּ כִּי נָחַשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן בָּא עֲלֵיכֶם וַתֵּאמְרוּ לִי לֹא כִּי מֶלֶךְ יִמְלֹךְ עָלֵינוּ וְהִ' אֱ-לֹהֵיכֶם מִלְּכֶם :

שופטים פרק ט

(א) וַיִּלְךְ אַבִּימֶלֶךְ בֶּן יִרְבֵּעֵל שְׂכֵמָה אֶל אָחִי אִמּוֹ וַיַּדְבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֵל כָּל מְשֻׁפְּחַת בֵּית אָבִי אִמּוֹ לֵאמֹר :
 (ב) דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי כָל בְּעָלֵי שְׂכָם מַה טוֹב לָכֶם הַמְּשֻׁל בְּכֶם שְׁבַעִים אִישׁ כֹּל בְּנֵי יִרְבֵּעֵל אִם מְשֻׁל בְּכֶם
 אִישׁ אֶחָד וַיִּזְכְּרֵתֶם כִּי עֲצֻמְכֶם וּבְשָׂרְכֶם אֲנִי...: (ד) וַיִּתְּנוּ לוֹ שְׁבַעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם
 אַבִּימֶלֶךְ אַנְשִׁים רִיקִים וּפְחִזִים וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו : (ה) וַיָּבֵא בֵּית אָבִיו עֶפְרָתָה וַיַּהַרְגֵהּ אֶת אָחִיו בְּנֵי יִרְבֵּעֵל
 שְׁבַעִים אִישׁ עַל אֶבֶן אַחַת וַיּוֹתֵר יוֹתֵם בֶּן יִרְבֵּעֵל הַקָּטָן כִּי נִחְבָּא : ס

(ו) וַיֵּאסְפוּ כָל בְּעָלֵי שְׂכָם וְכָל בֵּית מְלוּא וַיִּלְכוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת אַבִּימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם אֱלוֹן מִצֵּב אֲשֶׁר
 בְּשֵׁכָם : (ז) וַיִּגְדּוּ לְיוֹתֵם וַיַּעֲמֵד בְּרֹאשׁ הַר גְּרִזִים וַיִּשָּׂא קוּלוֹ וַיִּקְרָא וַיֵּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ אֵלַי בְּעָלֵי
 שְׂכָם וַיִּשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱ-לֹקִים : (ח) הַלֹּדֶן הִלְכוּ הָעַצִּים לְמַשַׁח עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֵּאמְרוּ לְזֵית מְלוּכָה
 מְלָכָה עָלֵינוּ : (ט) וַיֵּאמֶר לָהֶם הַזֵּית הַחֲדָלְתִּי אֶת דְּשָׁנִי אֲשֶׁר בִּי יִכְבְּדוּ אֱ-לֹקִים וְאֲנָשִׁים וְהִלְכְתִּי לְנוֹעַ
 עַל הָעַצִּים...: (יד) וַיֵּאמְרוּ כָל הָעַצִּים אֶל הָאֵטָד לֵךְ אִתָּה מֶלֶךְ עָלֵינוּ : (טו) וַיֵּאמֶר הָאֵטָד אֶל הָעַצִּים
 אִם בָּאֵת אַתֶּם מְשַׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בְּאוֹ חֲסוּ בְּעָלֵי וְאִם אֵין תֵּצֵא אִשׁ מִן הָאֵטָד וְתֹאכַל אֶת
 אַרְזֵי הַלְבָנוֹן :

SUMMARY CHART

	Positive-Idealistic Motives	Negative-Personal Motives
Reason for punishing Succoth and Penuel	National Security	They mocked Gideon
Reason for killing Midianite kings	They were enemies of Israel	They killed Gideon's brothers
Reason for appointing Jether to kill kings		Family vendetta Possibly to train his eldest son as his successor
Reason for declining monarchy	The Lord is your King	
Reasons for ephod	Commemorate God's role in the victory Possibly a divining agent	To establish Gideon's hometown as a shrine, and to bolster his sons' claim as future leaders
Name of Abimelech	God is King	My father (= Gideon) is king

This shiur is based on Hayyim Angel, "The Positive and Negative Traits of Gideon as Reflected in his Sons Jotham and Abimelech," *Jewish Bible Quarterly* 34:3 (2006), pp. 159-167.